

1732.

1. Alberti, Michael: De convenientia medicinae cum theologia practica
2. Bemberti, Christianus: De nutritione foetus per funiculum umbilicalem.
- 3° = Boehmerus, Jodocus Henricus: De probatione in criminibus spuria. 2 Sept. 1732 & 1745.
4. Boehmerus, Jodocus Henricus: De fragmento translato ipso jure deminui ex promissis principum.
- 5° = Boehmerus, Jodocus Henricus: De caede infantum in utero. 3 Sept. 1732 & 1740.
- 6° = Curati, Joannes Tobias: De caeta non omnium dignitatem excludente 2 Sept. 1733 & 1749.
- 7° = Trone, Andreas Carolus: Assertionem phil. medicam Iam: . . . qua sistitur: rerum universalium medicinae principum in structura corporis humani mechanice reperturam . . . publico . . . examini submitte 2 Sept.

8. Funckerus, Joannes: De Dysenteria Pannonica . . .
9. Funckerus, Joannes: De variolarum pernicio in
hypochondriacis observanda. . .
- 9^a = Neubauerus, Ernestus Fredericus: De angelo mortis
10. Schulze, Jo. Hauserus: De ictero.

1733.

1. Alberti, Michael: De auro vegetabili Pannonica
2. Alberti, Michael: De preservandis Liberatorum moribus
- 3^a = Beckmerus, Justus Henig: De Libertate imperfecta rusticorum
in Germania. 2 Sempl. 1733 & 1739.
- 3^c = Beckmerus, Justus Henig: De Libertate imperfecta rusticorum
in Germania Rec. 1755.
- 4^a = Carrath, Joannes Tobias: Programma juridicum De
quadringenti vira reprobationis in integrum reipublicae
et ecclesiae . . . 1945 . . . Carrath. . . lectio
suis articulos exponit. 2 Sempl. 1735 & 1745.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
SISTENS
CASUM PECULIAREM ^{1732, 16}
DE
MORBO MOTUUM HA-
BITUALI EX IMAGINATIONE,
SUB
RUCTUUM SCHEMATE ENATO,

Quam
AUSPICE DEO PROPITIO
Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſæ Facultatis Medicæ,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

P R Æ S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE
PUBLICO ORDINARIO, ETC.

DECANO SUO SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu prosequendo,

PRO LICENTIA

ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS RITE IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQUE CONSUETIS
ANNO MDCCXXXII. D. APRIL.

PUBLICÆ PHILIATRORUM EXAMINI SUBMITTIT

AUTOR ET RESPONDENS

JOHANNES FRIDERICUS MULLER,

NEOSTAD. WURTEMBERG.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO

ILLUSTRISSIMIS AC CELSISSIMIS
COMITIBUS ET DOMINIS,
DOMINO
ERNESTO
CASIMIRO
SACRI ROMANI IMPERII COMITI
AB
ISENBURG ET BUDINGEN
ETC.

ET
DOMINO
FERDINANDO
MAXIMILIANO
SACRI ROMANI IMPERII COMITI
AB
ISENBURG ET BUDINGEN
ETC.

DOMINIS MEIS CLEMENTISSIMIS

DISSERTATIONEM HANC INAUGURALEM,

QUA FAS EST, ANIMI DEVOTIONE

AC SUBMISSIONE

COMMENDAT

DISSERTATIONIS AUCTOR.

ILLUSTRISSIMI, CELSISSIMIQVE COMITES,
DOMINI CLEMENTISSIMI!

Quod levidenses hasce pagellas NOMINIBUS VESTRIS ILLUSTRISSIMIS inscribere atque consecrare sum ausus, id propterea factum, tum quia non ignotum mihi est, singulare VESTRUM, quod bonis literis nunquam non & promissistis clementissime, & præstitistis promptissime patrocinium; tum quoque vel maxime quia singularis VESTRA, qua me complecti dignati estis, clementia, in eo se conspicuam dedit, quod in aulis Vestris me medicum designaverit, civem adscripserit ILLUSTRISSIMIQVE VESTRI SPLENDORIS admiratorem. Illud enim fecit, ut speciminis hujus Inauguralis cum conquirerem Patronos ac Mæcenates, ad VOS imprimis, COMITES ILLUSTRISSIMI, DOMINI CLEMENTISSIMI, oculos meos dirigerem, illudque specimen, quantumcunque est, VESTRÆ tutelæ commendarem: Hæc autem fecit, ut specimen illud in subjectissimi tesseram animi ac perpetuum

tuum nunquam vacillaturæ fidelitatis pignus in sinu VESTRO deponerem. Qua igitur animi mei submissione, quo demisso mentis cultu ac devotione oculis VESTRIS subjicitur, ea quoque clementia, ut pignus illud accipiatis, acceptumque æquè bonèque consulatis, est, quod, qua decet, animi humilitate a VESTRA CLEMENTIA expeto. Faxit SUMMUM NUMEN, ut vos COMITES ILLUSTRISSIMI, DOMINI CLEMENTISSIMI sospites diu ac incolumes agatis, DOMUSQUE VESTRÆ ILLUSTRISSIMÆ novis quotidie floribus superbianit, novaque, ut hucusque cæperunt, capiant incrementa. Quibus votis pie a me nuncupatis, ut summus omnium bonorum DATOR, pondus addat, ex animo optat

ILLUSTRISSIMI AC CELSISSIMI COMITES
DOMINI CLEMENTISSIMI,
ILLUSTRISSIMORUM NOMINUM
VESTRORUM

Dabam Halæ Magdeb.
d. April. 1732.

SERVUS SUBJECTISSIMUS
JO. FRIDERICUS MULLER.

Q. D. B. V.

PRÆFATIO.

Medicinæ singula capita,
& præcipue forum therapeu-
ticum si consideramus: tantæ
sane amplitudinis ponderisque
eam offendimus, ut si cum vi-
ta nostra, secundum *Hippocra-
zem*, comparetur, hæc admo-
dum brevis, ars autem quam longa censenda veniat.
Quamvis enim Physicam, Anatomiam, Chemiam,
Materiam medicam, Historiam naturalem aliasque
medicinæ tam nude curiosas, quam utiles partes sic-
co pede jam præteream, sola practicæ medicinæ pars
sufficere poterit, ut de artis hujus amplitudine abun-
danter nos convincat. Etenim quis est ætate vene-
randorum, eruditionis fama celebratissimorum &
præctica experientia clarissimorum Medicorum, qui
non tritum illud: *quam multa sunt quæ ignoramus!* ex-

A 2

emplo

emplo suo confirmare teneatur. Omnes sanè, se-
 mota turpi philavtia, quam lubentissime adfirma-
 bunt, se longissimum hoc stadium nondum absolvis-
 se. Quodsi vero quis putaret, me artis medicæ am-
 plitudinem ultra modum extendere: huic pensitan-
 dum commendarem, quot casus ægrorum inso-
 liti, inauditi, stupendi & cum vulgari causarum ne-
 xu minime conciliandi in praxi clinica occurrant,
 quorum occasione Medici, qui modesti sunt, igno-
 rantiam suam doctè sæpius & cum laude profitentur.
 Qui autem ab hac modestia recedunt, omniaque se
 scire ambitiose adfectant, illi sanè ad varia variorum
 nominum variarumque causarum asyla in ejusmodi
 casibus confugere coguntur. Atque hi in duas præ-
 cipue classes dividi possunt, quarum altera omnes
 illos effectus, qui stupendi sunt & admirandi, a bar-
 bara scorbuticæ acrimoniæ concentratione derivat,
 altera autem non materiæ, sed spiritui cuicumque
 morborum illos tribuit, & sic morbos, ex fascina-
 tione ortos, justo sæpius accusat. Et quemadmo-
 dum ad priorem acrimoniæ scorbuticæ ordinem
 Medici, ut audiuntur, rationales potissimum ac-
 censendi sunt: sic ad alteram classem empirici & cir-
 culatores cum vulgo tam frequenter, tamque ine-
 pte sæpe confugiunt, ut in quocunque casu paulu-
 lum intricato exclamare non erubescant: *Der
 Mensch seye beehrt oder beschryen*. Quanquam ve-
 ro maxima medicorum cohors omnem non neget
 fascinationem, plurimostamen morbos, qui reve-
 ra sunt stupendi, non ex hoc fonte, sed ex causis na-
 tura-

turalibus, & ut plurimum e perversa phantasia deducendos esse certo sum persuasus. In proptulo enim est, quanta symptomata humana natura ex prava imaginatione in corpore suo producere valeat. Quod quemadmodum hydrophobia, tarantismus, somnambulatio & alii mentis morbi confirmare solent, ita in hoc Specimine Inaugurali idem evincere adlaborabo. Quum enim ab *Excellentissimo Domino Professore Funckero, Patrono atque Praeceptore meo pio animi cultu devenerando*, casus plane singularis eum in finem mecum communicatus fuerit, ut eundem pro themate dissertationis eligerem: tum vires meas quascunque eo impendendas judicavi, quo omnium illius symptomatum naturales causas demonstrare, fictas autem aliorum, qui ad fascinationem usque excurrerunt, modestius evertere possim. Quam tractationem, ut eo distinctius absolvere possim, in tria capita dividam. *Primo* quidem *capite* ipsa *Morbi Historia* enarrabitur, *altero* autem in *Causas* ipsius naturales inquiretur, *tertio* demum *Therapeutica* considerationes subjungentur. Si vero meditationes meæ cuidam non satisfacerent, is omnem defectum per hasce primitias academicas excuset, & si qui errores irrepperint, benignius illos corrigat. Tu vero, o benignissime Deus, Fons & Auctor Salutis! annue cœptis hisce meis, ut cedant in Tui honorem & humani generis salubritatem.

CAP. I.

sifens

Historiam Morbi.

Virgo rustica laboriosa, annum jam ætatis suæ quadragesimum sextum agens, sanis parentibus nata, patre nimirum XCI. matre LXXXVIII. annorum adhuc incolumibus, ac decem liberis, præter ante dictam filiam, qui omnes perfecta sanitate fruuntur, gaudentibus, anno ætatis suæ vicesimo primo dolore quasi arthritico manuum corripitur, qui sub initium per tres dies duravit, dein vero sæpius recurrens, per sex annorum spatium ægram excruciauit: quo tempore expleto secuti sunt dolores, qui non modo totum corpus, verum etiam latus præcipue dextrum vehementer occuparunt. Unde lecto decumbere ægra fuit coacta. Hos dolores tandem excepit species quædam ructuum, qui pectus valide constringendo tali impetu explodebantur totiesque repetebantur, ut extra domum audiri poterint, & horrendo spectaculo omni fere minuto decies, imo pluries eruperint. Hi ructus ægrotae atroces non solum peperere dolores, verum diutius continuantes insignem virium jacturam fecerunt. Ast, quod notatu indignum est, non omni tempore illi observabantur, sed certis tantum circumstantiis sese exseruere. Videlicet ægra sub initium diris ejusmodi motibus tum corripiebatur, cum cibos qualescunque tantum adspiceret. Atque in hoc motuum exacerbatorum gradu malum per quatuordecim hebdomadas ita subsistebat, ut ægra intra duos, & quod

quod excedit, menses (incredibile fere dictu) nil ciborum adsumere potuerit. Quum vero phænomenon quoddam ad ægotam nostram accedere, eique significare videretur, quod intra tres dies ad pristinam sanitatem perventura esset, tum factum est, ut elapsis tribus illis diebus, omnia sine ulla molestia comedere potuerit. Verum enim vero hæc euphoria diu non duravit. Licet enim post usum variorum medicamentorum malum adeo sublatum esset, ut edere cibum naturalem absque ructibus posset, idem tamen motuum exacerbatorum schema, mutatis tantum quibusdam circumstantiis, brevi recrudescebat. Quam primum enim verba institutionis sacræ cœnæ audiret, mox iisdem atrocissimis motibus corripiebatur. Imo in eas tandem devenit circumstantias, ut cum templum frequentare vellet, & hoc vix e longinquo videret, horrendi statim ructus eam ita adficerent, ut si ab iis libera esse desideraret, domum revertere debuerit. Effectum inde est, ut per quadriennium non nisi ter vel quater ædes sacras intrare potuerit. At neque in his circumstantiis malum subsistebat, sed etiam domi miseram hanc ægram persequiebatur. Quoriescunque enim lectura librum quendam adsumeret, toties ructuum scena de novo agebatur, & projicere eundem cogebat. Quæ insolita pathemata uti ægram per tempus satis longum divexarunt, ita multos medicos & medicastro in consilium adhibere ansam dederunt. Qua in re notatu dignum est, quod a quibuscunque fere medicamentis primum quidem allevationem quandam mali senserit, deinde vero continuato medicinæ usu recurrentis mali atrociam, & sub novo quidem schemate, experta fuerit. Cæteroquin satis sana vivit

vit in hunc usque diem, menses sunt ordinati, animus tranquillus, pius omnisque melancholiæ expers, & non habet, de quo conqueratur, nisi de continuo quodam in dextro hypochondrio dolore sub quacunque inspiratione sentiendo. A ructibus etiam per aliquot jam annos tamdiu libera, donec verba institutionis S. cœnæ aut ipsa recitet, aut ab aliis recitare audiat, tum vero insigni vehementia recurrunt. Qua de causâ privatim intra ædes suas sacra cœna fruitur, & minister ecclesiæ multam sane operam atque cautionem in porrigendo hoc sacramento adhibere debet, ne ructuum illorum vehementia sacra illa perturbet. Medicus qui hæc perscripsit, præterito anno in consilium vocatus jussit, ut verba institutionis se præsentem ipsa recitaret, quo facto statim ructus horrendo fonitu excutiebantur, & recitationem interpolabant. Mitigatis paulisper ructibus, continuare quidem institutionis verba intendebat, mox autem iisdem diris motibus interturbabatur. Posthæc prædictus medicus Venæsectionem, quæ priore tempore sæpius jam administrata erat, ordinavit, & circa tempus mensium pilulas Becheri polychrestas ac mixturam ex ess. succin. pimpin. alb. Castor. Tinct. antimon. acri compositam interne, externe autem infesum nervinum ac antispasticum commendavit. Cumque hæc per aliquot tempus incassum adhibita fuerint, specificis morbum adgredi tentavit, & v. gr. oleum ita dictum animale, Ess. dulc. Halens. & viscum quernum præscripsit. Tandem mixturam ex Ess. gent. r. Cort. aurant. ana drachm. tribus, spirit. nitr. dulc. drachm. duabus Camph. pulverif. scrupulis duobus confecit, & bis per diem quadraginta guttas sumendas ordinavit. Quæ vero omnia cum

cum nihil plane efficerent: tum solum denique Castoreum in spiritu Vini solutum exhibuit. Quanquam autem hoc in analogo quodam adfectu egregium unquam præstiterit effectum, in nostro tamen casu idem auxilium non ferebat.

Hæc est, Benevole Lector, morbi historia, quæ uti germanice transmissa fuit, ita latinitate eam donare scopo nostro congruentius visa est. Quamvis autem negari non possit, minus completam hanc esse relationem dum v. gr. neque temperamenti neque negotii menstrui, quo modo scil. sub initium morbi se habuerit, neque vitæ generis, diætæ, regiminis, aliarum excretionum, singularium morum, inclinationum, animi adfectuum, personalis sensibilitatis, &c. ulla facta sit mentio, multo minus ea, quæ ab initio adhibita sunt remedia enarrata fuerint: hi tamen defectus plurimam partem ex responso illo, quod Medicus quidam Clarissimus hoc de morbo elaboravit, quodque capite secundo subjungam, possunt compleri.

CAP. II.

§. I.

Præmissa morbi historia ad explicationem illius & causarum evolutionem jam progredior. Equidem plures easque sæpe contrarias opiniones a primo medicinæ ortu inter illos, qui salutari huic arti operam navarunt, prognatas fuisse, nemo nisi historiæ medicæ plane ignarus denegabit. Duravit autem hic dissensus ad nostra usque tempora, quamvis multi, quibus veteres laborarunt

B

erro-

errores, recentiorum indefesso studio detecti sint ac remoti. Præcipue vero duæ Medicorum sectæ hodie inclaruerunt, quarum altera corpus humanum tanquam machinam hydraulico-pneumaticam considerat, quæ ex necessitate physico-mechanica unice sese moveat, & motum sibi semel impressum semper retineat, animæ facultatem in corpus agendi motusque dirigendi, ut plurimum denegans: Altera mechanismum corporis nostri pro causa tantum instrumentali agnoscit, & motus in corpore vivo non a materia hujusque viribus derivat, sed a principio illo rationali, quod Sapientissimus Creator corpori nostro directorem præposuit. Hunc spiritum, hanc animam agere machinam & movere illam dicunt & quidem non tantum rebus salvis & tranquillis, verum etiam omnes motus, in statu morbofo contingentes, eidem rationali principio tribuunt, & propter materias sive vere existentes, sive per phantasiam confictas movere contendunt. Qui sententiæ priori addicti sunt, illi utique de re medica in eo quidem bene merentur, quod multa cum diligentia causas proximas atque physicas curatius rimari studeant; quum vero talia phænomena toto die occurrant, quæ facultatem animæ nostræ in corpus & motus ad corporis æconomiam spectantes alterandos & pro scopo suo atque intentione dirigendos manifesto confirmant, & præter hæc in quibusdam morbofis motibus materiæ peccantes minime præsto sint: tum sane inexplicabiles per hanc hypothefin relinquuntur. Hæc inter exempla haud infimum meretur locum casus noster propositus. Quis enim hic sonoros istos & stupendos ructus per tot annos sub certis solum circumstantiis recurrentes a causâ quadam

dam materiali simpliciterque mechanica, & non potius ab altiori quodam principio movente, resistente & ob depravatam phantasia ac perversam æstimationem averfante deduceret? Sane enim vel exercitatissima ingenia, dum in machina sua trahenda multum sudarunt, confiteri tandem coguntur, se in explicandis hisce phænomenis neque sibi, neque aliis satisfacere posse. Id quod exemplo Medici cujusdam & doctissimi & in re therapevtica præclari edocemur. Hic enim erudite quidem ex meris causis mechanicis hunc morbum derivare intendit, dum partim succum melancholicum massamque sanguineam scorbuto vitiatam, partim cruditates primarum viarum certis spiculis instructas & spiritus inde in furorem actos accusat; ast integerrime tandem confitetur, quod nodi indissolubiles supersint. Ex contraria autem parte hisce difficultatibus superfedere possunt illi, qui animæ potentiam in corpus movendum concedunt. Quæ omnia, ut eo magis illucescant, primum Celeberrimi illius Medici responfionem cum benevolo lectore communicare, tum meam sententiam subjungere, & denique quid in prædicta responfione desideretur, ea, qua juvenem medicum decet, modestia pervestigare adlaborabo.

§. II.

Responsum ad Pastorem loci, ubi ægra habitat.

Quam eleganter delineatam, imo vivis quasi coloribus accurate adumbratam, expressamque meis subjecisti oculis historiam morbi, quo paupercula puella vestras misere adffigitur, illam ea, qua decet attentione legi, per-

perlegi, relegi dignamque judicavi, quæ ob plane extraordinaria phænomena, inter rariores meas observationes, quas multorum annorum praxis non avara manu suppeditavit, suum quoque occuparet locum. Miracula fieri in medicina haud ignorant medicorum filii, & præprimis ad spasticorum adfectuum, vere instar Prothei, *πελυμορφων* mirabilia phænomena sæpe obstupescunt, ita ut de naturali illorum causâ indaganda desperantes, ad τὸ θεῖον, quod divus senex Couss in morbis occurrere statuit, confugere cogantur. Illud autem spasmî genus, quod mira volubilitate corpus pervagatur, & modo has, modo illas partes internas & externas occupat, hincque vagum dicitur, germanice die *Grübel-Krankheit*, cæteras convulsionum species & ferocitate & symptomatum varietate multis parasangis superat, miserosque ægros mirifice vexat, cujus adfertî veritas vel in nostra puella, quæ jam per septennium tam diri hostis impetum sustinuit, & hodiernum cum illo colluctatur, satis superque elucescit. Aura hac spastica afflari obrigescunt interdum instar statuarum, in gyrum agitantur instar rotarum, & quod portentilo loco esse potest, futura interdum pronunciant & peregrinas linguas strepunt, hinc pro energumenis vulgo reputati. Talia etiam si non raro observentur, novum tamen est inauditum & a nullo unquam medico, quod ego quidem scio, observatum, excitari a spastico hoc adfectu tam sonoros & clangosos ructus, ut audientibus terrorem incutiant, qui præterea sumtionem cibi & potus tam naturalis, quam spiritualis impediunt, preces ad Deum fundere ex libro non permittunt, pium vero precum usum extra librum liberum relinquunt; imo
con-

concitari tunc demum talia ἐγούματα ubi recitatis sine impedimento quatuor prioribus catechismi capitibus, quintum caput recitandum occurrit. Quid si & hic τὸ θεῖον Hippocratis occurrat? Per experientiam certe constat, abundare ægros, qui tali spasmo vago obnoxii sunt, facco melancholico, nec vanum est proverbium, quod vulgo circumfertur, melancholiam esse balneum diaboli, qui personatus sæpe scenam instruit, ubi talis tragedia luditur, hinc Sennertus: Solet, inquit, non raro dæmon malus spasmodicis adfectibus se immiscere, L. Prax. I. p. 2. p. 31. Verum enim vero memor hebescere in naturalibus perscrutandis humani generis aciem, nec sufficere sapius doctissimorum Medicorum ἐπισοχῶν, non statim, ubi stupendum quid in morbis occurrit ad causam supra naturalem recurrentum, sed ut naturalis eruatur omni studio adlaborandum esse, quantum quidem fieri potest, existimo. Quod ergo ad nostrum adfectum attinet, ejus focum quærendum esse in visceribus infimi ventris, præprimis vero in ventriculo & liene nullus dubito, non exclusâ tamen massâ sanguinea, quæ vitio utique omni non caret, sed scorbutico caractere sigillata suum symbolum ad morbi hujus genesin omnino confert. Scatent vero dicta viscera multis cruditatibus acidis, austeris, viscidis, membranâ horum viscerum altius impactis: Gaudent simul membranaceæ hæ partes, in nostra puella, insigni tenerritudine & ἐλαστικότητα, horumque incolæ spiritus eximia elasticitate. Quando itaque vel adsumptorum occasione, vel concurrente certa aeris ætherisque dispositione, vel obstetricante phantasia seu corrupta imaginatione, (quæ certe in turbanda corporis œconomia plurimum potest)

cruditates illæ acido-viscidæ per concursum bilis acrioris ad orgasmum seu fermentationem quandam concitantur, & extra versâ hinc eorum spicula teneras membranas nerveas pungunt vellicantque, fit inde, ut harum incolæ τὰ μύρια ἐνοσημῶντα sive spiritus in furorem coniecti partes nerveas spasmo violento dolorifico adficiant (hinc cardialgia) aliasque corporis partes externas quoque (πάντα γὰρ ἐν τῷ σώματι συμπίδεια) in consensum abripiant (hinc dolores & convulsiones manuum pedumque) & ventriculi violenta concussione enatos e fermentatione cruditarum flatus magna vi excutiant, unde sonori illi ructus emergunt. Patet sic ratio phænomenorum in adfectu nostro mirabili occurrentium, vellem pateret etiam ratio adflictis ægrotae rebus cito, tuto & jucundæ succurrendi. Sed hic maxima occurrit difficultas, cum morbus jam per integrum septennium duraverit, altissimas radices egerit, & quasi habitualis jam factus fuerit. Interim clypeum non abjicio, sed quantum in me est auxilium libenter præstabo. Quum igitur eliminandæ præprimis & quasi veete adhibita exturbandæ sint cruditates visceribus innidulantes, optimum fuerit tuto uti emetico. Mitto hunc in finem pulverem emeticum, sub nomine, gelindes Vomitiv, quem mane cum cerevisia calida assumere potest puella, & eo sumto bonum cerevisiæ haustum superingerere, quod per singulum vomitum commode repeti solet. Præmisso hoc emetico, uti quotidie patiens spiritu antispastico debet, cujus 30. guttulæ ter in die, mane nempe, hora pomeridiana quarta & vesperi cum cerevisia bene cocta & probe fermentata, tenui tamen, nec admodum lupulata sumantur. Contra mensi-

um

um obstructionem, fecundam morborum in virginibus matrem, quæ *Corindv* faciei *divd* cito suffuratur & ejus loco pallorem & cachexiam immittit, commendo & sufficere posse puto essentiam emenagogam meam, quam sub nomine *besfordernde Essentz*, mitto, cujus 40. guttulæ bis in die, mane nempe & vesperi cum aliquot cochlearibus vini gallici generosi hauriantur. Omnibus benedicat summus Archiater, cujus Te protectioni commendat &c. &c.

§. III.

Quis ex his non videt, docte quidem elaboratum hunc casum, & regulas therapeuticas, licet morbum non curaverint, hypothesei apprime superstructas esse? nihilo tamen minus rationalem nexum hic fallere monstrabo. Ante omnia vero analysin casus propositi aggressuro incumbere mihi videtur, ut definitionem hujus adfectus præmittam; quem proinde ita describo: Quod sit morbus motuum spasmodico-convulsivorum propter causas primum materiales excitatorum, deinde vero per lusum errantis phantasiæ in ultiores anomalias & perturbationem deductorum. Spasmodica ipsius indoles tribus præcipue modis se manifestavit, videlicet arthritide per sexennium ægrotam primum vexante, deinde dolore totius corporis, maxime autem hypochondrii dextri, & denique ructibus tanta vi tantoque impetu prorumpentibus, ut post singulos paroxysmos mirum in modum delassata fuerit. Errorem autem phantasiæ quivis vel exinde facile colliget, quod virgo jam satis sana, & a materiali morbi causa liberata sit, ructibusque auditu horrendis non nisi sub recitatione verborum institutionis S. cœnæ divexetur.

§. IV.

§. I V.

Causas autem materiales, quæ hoscæ motus excitaverint, prima illorum origine omnino accusandas esse, minime dubitandum est. Quamquam enim Medicus mentionem hujus rei in relatione morbi non faciat, sed potius, dum de illius initio loquitur, omnia salva fuisse putet, symptomata tamen ista, quæ ibidem recensentur, nempe arthritis, dolor totius corporis, imprimis vero hypochondrii dextri, spasmodicaque ista adfectio in abdomine satis evincunt, quod non tantum cruditates primarum viarum & præcipue ventriculi atonia primum peccaverint, verum etiam infarctus quidam humorum in visceribus illis, quæ cum vena portæ connexa sunt, complicatus fuerit. Et quemadmodum satis notum est, quod ejusmodi puellæ per pudoris & alias rationes mensium suppressionem vel dissimulent, vel quantitatis defectum non agnoscant: sic in hoc quoque casu fluxus menstrui negotium non satis exploratum fuisse per prædicta pathemata confirmamur. Arthritis enim rusticas in laborioso vitæ genere constitutas non facile corripit, nisi mensium ataxia ansam huic malo præbeat. Sic etiam dolor totius corporis, qui tam vehemens fuit, ut ægram lecto adfixam tenuerit, & præterea dextri hypochondrii adflictiones, cum spasticis contractionibus conjunctæ, in subjecto tali, de quali nobis hic sermo est, nil nisi menstruam perturbationem testantur. Dextrum enim hypochondrium locus est aptissimus, in quo symptomata, quæ ex mensium anomalia propullulant, ob venam portæ, portam istam malorum hic sitam, sedem suam maxime habent. Quodsi vero quispiam per argumenta hæc, quæ mensium ataxiam accusant,

sant, nondum convictus sit, ille responsum medicum supra positum consulat, (ad minimum, si Menses nec in defectu, nec excessu peccarunt, eminens ataxia aut anomalia, quæ illos concernit, illucescit.) Nam in hoc claris verbis idem vitium in medium profertur.

§. V.

Ex hac autem mensium ataxia ceu primo fundamento, reliqua nunc pathemata deducere conveniet. Norum enim est ex pathologicis, quod in scemellis, quæ lunare tributum non solvunt, sanguinis fiat regurgitatio, præcipue versus reliquas partes cum vena portæ connexas. Unde plethora particularis horum locorum emergit, quæ deinde (dum vasa sanguifera distenduntur, debitoque tono privata officio suo rite fungi non possunt) circulum sanguinis retardat, spissitudinem, stagnationes, imo stases producit, ordinariasque secretiones & excretiones perturbat. Quæ vero motuum oberrantium schemata, jam exacerbata spastica & convulsiva, jam suppressa lipothymica & suffocativa per hæc sanguinis restrictiones producantur, quamque facile ac sæpius motus isti per incongruas medicationes in majorem anomalam & pertinaciam promoveantur; de his non est, quod prolixius dicam, cum exempla hujus rei in foro therapeutico frequentissime occurrant. Id tantum ad scopum nostrum adjiciendum est, quod tonus ventriculi hac ratione enervatus digestionis vitii & cruditatibus primarum viarum ansam præbeat, quibus deinde motus nauseabundi, eructantes & emetici destinantur & opponuntur.

§. VI.

Quum igitur morbus de quo nunc ago, iisdem fe-

C

re

te nitatur fundamentis, deductio illius eo erit facilior. Opus autem est dum ructus morbum constituunt quaestio- nis, ut de istorum indole, quantum ad casum nostrum pertinet, pauca praemittam. Itaque secundum *Celeberr. Boerhave* ructus sic definitio, quod sint explosio materiae elasticae halituosae, spastica contractione fibrarum ceso- phagi, ventriculi ac intestinorum compressae, mox ve- ro iisdem resolutis liberatae. Non differunt igitur ructus a flatibus, nisi quod hi per inferiora motu peristaltico via regulari procedente, hi per superiora, peristalsi inversa, explodantur: differunt autem ructus ipsi, dum vel sanis ac robustis corporibus, tanquam salutaris excretio sine ulla molestia eveniunt, vel sub morbofis circumstantiis copiosius generati magna cum molestia excernuntur. Quales morbofi ructus iterum distinguuntur in idiopathi- cos, qui per se constituunt morbum, & symptomaticos, qui alios antecedentes morbos excipiunt, eosque conco- mitantur.

§. VII.

Subjacent his ructuosis morbis praeter alios phlegmatici & sanguinei, qui ob laxiorem, quem habent, corporis habitum ad fovendos istiusmodi vapores maxime sunt idonei: interim non excludo alia temperamenta, quippe quae omnino etiam atonia & infrequentibus ructibus, im- primis symptomaticis adfici possunt. Obnoxii porro ructibus sunt ii, qui vitae generi sedentario sunt dediti, praecipue autem, qui mobile antea & laboriosum in sedentari- um commutaverunt. Non minus saeminus sexus hoc malo frequentius divexatur, quam virilis. Tandem sym- ptomaticos ructus praecipue incurrunt hypochondriaci, hyste-

hystericae, quarum menstrua & lochia aut imminuta aut suppressa sunt; qui nephritide, colica, obstructione alvi, & tympanitide laborant.

§. VIII.

Sedes ructuum ordinaria est partim ventriculus, partim intestinum duodenum; interim etiam fieri potest, ut vapores halitiosi ex infimis intestinis, praesertim si obstructa sint, sursum propellantur. Materialis ructuum causa quaerenda est in materia subtili halituosa, ex digestionis praecipue vitii producta & collecta; quali materiae generandae omnia quidem inserviunt alimenta, imprimis vero partim ea, quae fermentativum motum magis incitant, ut pingua, dulcia, potus male defaecati, partim, quae concoctu sunt difficilia, crassa ac cruda, ut leguminosa, oleracea, fructus horaei &c. Non semper autem ad ructus prognerandos necessarium est, ut haec materiae flatulenta ab ingestis nude & crasse deriventur, quia tractus primarum viarum ab ejusmodi aqueo-oleosis, expansionis elasticae aptis materiis perpetuo fovetur & irrigatur.

§. IX.

Quemadmodum itaque ex omnibus cibis in omnibus hominibus, aliter fieri non potest, quin generentur ejusmodi tenues halitus tanquam materialis flatulentiae causa: ita formalis istius ratio in motibus spasticis expulsois consistit. In statu quidem sano sine ulla molestia, uti supra dictum est, per sonoras istas explosiones *divo* ructus, *utro* flatus vocatas, e corpore eliminantur, & ejusmodi ructus motu peristaltico justo vigore adhuc praedito ita absolvuntur, ut quo magis laboriosum sit subiectum, eo minori molestia exeant ructus. Quodsi vero

ex quacunque causa inducta fit atonia partialis intestino-
rum, vapores isti ex cibis prodeunt, colliguntur & quia
ob defectum motus tonici expelli non possunt, expandunt
ventriculum, distendunt, & insignia pathemata produ-
cunt. Quare fibrae tunicarum ventriculi salutari consi-
lio constringuntur, eaque strictione per fibras oesophagi
continuata vapores hi magis magisque ad superiora pro-
truduntur, ut tandem cum sono & strepitu erumpant.

§. X.

Ex his spasmodica ructuum indoles satis elucescit:
spasmi enim deficientibus nulli exploduntur vapores.
Quare non incongruum erit, si illos morbosos
ructus describamus, quod sint difficilis, dolorosa ac insi-
gniter molesta materiae subtilis, ex cibis praecipue colle-
ctae, ac ob aliqualem relaxationem motus peristaltici in
ventriculo stagnantis, illumque distendentis excretio,
spasmodica constrictione ventriculi partium atonia adfe-
ctarum producta. Praeter autem dietam incongruentem
& temperamentum laxum, de quibus supra dixi, ad di-
ctam atoniam & consequenter hunc affectum ceu causae
remotiores procatarticae porro contribuunt emetica ac
purgantia fortiora, minus conveniente tempore & modo
adhibita, quae atoniam ventriculi relinquunt; *Conf. Il-
lustr. Stablii dissert. de flatulentia*, ubi luculentissimum hu-
jus rei exemplum adlegatur, quod scilicet vomitum sponta-
neum & ferocem ructus immanes per quatuor menses ex-
ceperint, conjunctis gravissimis cardialgicis & vertigino-
sis pathematibus; partim etiam, magis tamen symptoma-
ticae, spissitudo sanguinis hypochondriaco-hysterica, quae,
ut omnia viscera, ita & ventriculum ad atoniam disponit,
&

& adnotante in eadem dissertatione *Stablio* pertinacissimas
 terminoso-spastico-convulsivas passiones introducit.

§. XI.

Postquam generalem eamque brevissimam, dedu-
 ctionem hujus mali, tam quoad pathemata hysterica,
 quam præsertim ipsos ructus præmiserim; specialior eo-
 rum, quæ dicta sunt, applicatio ac nexus æthiologicus
 præsentis adfectus subnectendus erit. Demonstravi enim
 jam superius, adfuisse sub initium mensium ataxiam, quæ
 erroneis motibus spastico-arthritis vagis primo manu-
 um, dein totius corporis ansam dederit. Quum vero fi-
 eri non potuerit, ut arthritici hi motus obstructionem il-
 lam sustulerint; & forsitan non solum a rustica ægrotante
 varia remedia domestica, verum etiam a medicastriis con-
 traria & incongrua fuerint adhibita, non potuit non fieri,
 quin sanguis successively abundantior & spissior factus, tan-
 dem in hepate stagnationem & infarctum produxerit. Hinc
 de dolore hypochondrii dextri & de aliis hysterice sym-
 ptomatibus conquesta fuit; quæ vomitoriis ac calidiori-
 bus stomachicis tractata, non solum ulteriore adfluxu &
 congestione ad ventriculum aucta fuerunt, sed inde etiam
 enata est atonia, quæ cum cruditatibus primarum viarum
 conjuncta materialem malo nostro causam suppeditarunt.
 Equidem si & temperamentum & vitæ genus rusticum
 consideremus, ægrotans nostra ad idiopathicos ructus
 minus prona judicari posset: re tamen penitus confide-
 rata, quia per sexennium jam ægrota & lecto adfixa fuit il-
 la pro tali agnoscenda erit, quæ mobile vitæ genus in se-
 dentarium commutare coacta fuit. Quum igitur ex men-
 sium ataxia hysterica facta, indeque spissitudinem fluida-
 rum

rum ac atoniam solidarum partium nacta fuerit ; interim tamen crassa usq̃ sit diæta, (cum ipsi tanquam rusticæ, delicatiores non solum & molliores cibi defecerint, sed etiam climatis ratio non nisi duriores, atoniæ ventriculi minus convenientes subministraverit cibos) & tandem in adfectu suo per sex annos durante emetica & purgantia æque ac calidiora stomachica Medici exhibuerint, quorum illa quidem atoniam ventriculi magis adauxerunt, hæc autem motus spasmodicos ad ventriculum contraxerunt; tum ex his omnibus remotiores causæ, ructus ab initio provocantes, facile patefcunt. Quoniam autem longo temporis spatio a variis medicis & medicamentis exercita fuit, materialis quidem ructuum causa hac ratione sublata videtur, motus autem erronei, per multorum annorum consuetudinem in habitum deducti, sufficientes fuerunt, ut periodicam & sub certis tantum circumstantiis recurrentem ructuosam adflictionem produxerint.

§. XII.

Causas interim excitantes in falsa mentis & phantastica ejus sictione quero ; cujus imaginationis erroneæ fundamentum situm est in nimia animæ sensibilitate, quæ nonnunquam de rebus innocuis, sibi quæ & suo corpori plane non infensis, adeo timidus fingit ideas, ut per erroneam æstimationem sibi imaginetur res illas innocuas noxam corpori suo inferre posse. Hinc ex superflua cura motus vitales, aliosque in œconomia vitali occurrentes, alterat. Notum nimirum est, & quam notissimum, quod si in corpore humano materia quædam præsto sit, quæ revera mixtioni illius damnum ac plane interitum procreare potest : natura ordine plane salutari motus suos vitales adaugeat,

geat, ac per eos materiam hanc noxiam eliminare contendat. Nimis esset prolixum thesin hanc observationibus corroborare, quum veritatem illius in omnibus fere morbis, qui nil nisi lucta naturæ contra materiam morbificam sunt, satis superque experiamur, & præsertim in febribus observemus.

§. XIII.

Verum enim vero contingit sæpius attentis rerum medicarum observatoribus, ut natura motibus ejusmodi, quibus antea materiam morbosam eliminavit, adfuescat, eosque, remota jam materia, aut continua adhuc serie administret, aut illos ad tempus quidem dimittat, data vero levissima, licet plane nullius momenti, occasione iterum readsumat, nulla amplius præsentè noxia materiali causa. Clarissimum hujus rei exemplum nobis subministrant febres intermittentes: hæ enim sæpius adeo curantur, ut nulla amplius materialis causa remaneat, nihilominus, quam sæpissime contingit, ut per retentas pertinaciter ideas, motus febriles adhuc continent, aut licet per tempus cessent, attamen levissima occasione v. gr. ira &c. iterum adsumantur. Quod porro in aliis quamplurimis morbis v. gr. arthritide, podagra &c. docemur.

§. XIV.

Adhuc autem ulterius observationes medicæ tradunt, naturam ne minima quidem præsentè materia, non nisi ex adfectibus animi, tantis sæpe insurgere motibus, qui non solum vehementia sua, verum etiam intricatori indole sunt admirandi. Observationis hujus documentum præcipue in morbis videmus convulsivis: & hac ratione non alienum abs re erit, sequens valde curiosum epilepsiæ

lepsiæ exemplum allegare: Mater quædam infantem aliquot mensium in brachiis suis gerens cum cœlum insigni fragore tonaret, & terrore percussâ tenellum pectori adprimens exclamaret: O HERR JESU! tum puer statim corripiebatur epilepsia, quæ ab illo tempore, non quando tonitru auditur, sed quoties nomen Jesus pronunciat, ipsum in hunc usque diem infestat.

§. XV.

Porro animadversione sane dignum est, quod natura interdum solo aspectu vel commemoratione rerum innoxiarum, (quas tamen ex perversa phantasia sibi noxias imaginatur, ut in idiosyncrasia) motus vitales sine ulla ratione alteret. Sic v. gr. *Excellentiss. Funckerus in Therap. sua General. Tab. I. p. 17. no. 2. 3.* insignia adlegat exempla de morbis ex sola imaginatione oriundis; dum e. gr. Matrona quædam Illustris, summa cum nausea fluorem album averfans, simul ac audiret, sororem ad se venturam, quæ eidem obnoxia erat, statim fluore hocce correpta fuit. Referenda huc etiam sunt exempla eorum, qui medicamenta quædam averfantur & non solum ab illorum adsumptione, sed etiam visu & commemoratione variis motibus adficiuntur. *Conf. D. D. Præsidis Tr. de modo operandi medicamentorum Spec. I. sub Tir. de Purgant. p. m. 23.* Commemoravit etiam ejusmodi casum supra laudatus *D. Prof. Funcker in loc. allegat.* dum de Illustriss. quadam Matrona, quæ hysterico malo diu obnoxia fuerat, narrat, quod statim, quam primum pilulas nominare audivisset, vomitibus correpta, postea autem dum medicus, sub spe liberationis ab hoc malo, sæpius ipsi nominasset, dein monstrasset, & tandem propinasset, vomitus frequentes nil

nil curans, ipsa tandem retinisset, multasque quotannis in magnam morbi sui sublevationem adsumisset.

§. XVI.

Attenta etiam docet experientia, adfuisse nonnunquam in invasione alicujus morbi quasdam accidentales circumstantias loci, temporis &c. quas natura tam firma retinet memoria, ut morbo jam diu superato ac nulla noxia materia magis præsente, quotiescunque tales circumstantiæ iterum contingunt, in dirissimos erumpat motus ac pristinum morbum recapescat. Huc pertinent febres acutæ, quæ post annum tempus recurrere solent: Tale quoque exemplum reperitur in *Autore & loco modo citato* de duabus sororibus mortem duorum fratrum lugentibus, quæ multis postea annis vomitu corripiebantur, quotiescunque vel in quo loco cantilenas illas audiebant, quæ die sepulturæ cantatæ erant. Quæ scena tanto magis ridicula videbatur, quod unaquæque ab illa tantum cantilena ad vomitum excitabatur, quæ sub sepultura illius fratris cantata fuerat, quem præ altero dilexerat.

§. XVII.

Hæ observationes si ad nostrum casum jam adplicentur, multum lucis adfundere ei possunt. Quid causæ fuerit materialis, quæ morbosum statum produxerit, superius demonstravi. Jam si quis quæreret, cur remota materiali causâ ægrotans nostra nihilominus horrendis ructibus, & quidem periodice sub certis tantum circumstantiis adficiatur, huic quatuor illas circumstantias, sub quibus ructus sese manifestarunt, recte pensitandas commendarem. Certe enim solus ciborum adspectus, recitatio verborum benedictionis, templi visus, & libri ad-

D

pre-

prehensio, tales omnino res sunt, quæ physice atque mechanicè consideratæ talem efficaciam non habent, ut per materialem influxum ructuosos hosce motus excitare potuissent ac possent; sed si subsunt causæ naturales, certe nonnisi perversa naturæ æstimatio consideranda erit. Et quemadmodum non sine ratione natura ructibus ab initio insurrexit, simulac cibum quemcunque adspexit, quia materialis causâ per adsumta alimenta magis magisque aucta fuisset: ita simplex hæc idea, quam de cibo naturali, ventriculi statui jam non congruente, natura sibi formaverat, commutavit in ideam mixtam, quæ & naturalem & spiritalem in sacra ccena panem involvit. Et per hanc adversantem ideam motibus eructantibus mox sese opposuit, quamprimum prodromus hujus cibi porrigendi, id est, verba benedictionis recitentur. Postea hæc erronea idearum commutatio per ultiores confusiones sese manifestavit, & ipsa adeo media, quæ ad hunc actum ducunt, nempe frequentationem templi & lectionem verbi divini motibus suis oblectantibus reformidavit.

§. XVIII.

Ad ulteriorem hujus rei explicationem parallelam idearum permutationem ac confusionem ex eodem mali hypochondriaco-hysterici morbo demonstrare conveniet. Sanguis enim hypochondriacorum, quando adeo spissus est, ut stagnationem, stasim & ulteriorem corruptionem minetur: tum natura hæc corporis pericula in propriæ suæ vitæ œconomiam & gratiæ statum introducit, & in physicis ad morales res erroneam & sæpe falsam facit applicationem v. gr. tales ægrotantes perpetuo ingemiscunt, de statu animi corrupto nimium conqueruntur, de gratia divi-

divina perdita & non magis recuperanda dies noctesque querelas movent; quam primum autem circulus sanguinis iterum liber est, omnes hæc de statu animæ querelæ evanescunt. Porro hostem corporis intrinsecum facile & sæpius in extrinsecos falso permutant, & vel e levissimis causis indignationem suam in alios exserunt, die *Sliege an der Wand* san solche Leute irren. Denique quando sanguinis spissi conditio adhuc dererior fit, & in venæ portæ subtilioribus vasis stasin subire videtur: tum itidem internum hoc periculum in externum falso ægrotantes permutant, & de reclusionem in carcerem, imo de capitis amputatione perpetuo loquuntur. Nonnulli homicidia vel alia facinora a se facta coram Magistratu denunciant, & ad horum peccatorum pœnam luendam sponte se tradunt. Atque hæc omnia tanta veri similitudine sæpius proferunt, ut aliqua decepti Magistratus exempla enarrari possent. Quam falsam idearum a rebus physicis ad morales, & ab hostibus internis ad externos translationem in casu nostro omni jure accuso. Hæc meæ sunt meditationes in explicando præsentis morbi nexu æthiologico; quibus brevissimam, eamque, ut juveni medico convenit, modestam perustrationem supra adducti responsi medici subjungam.

§. XIX.

Causam adfectus Clariff. hujus responsi Autor ponit partim in visceribus infimi ventris, scatentibus cruditatibus acidis, austeris, viscidis, membranis illorum impactis; partim in massa sanguinea scorbutico caractere sigillata. Causas procatarticas in adsumtis quærit, æris & ætheris dispositione; quibus cruditates acido-viscidæ

per concursum acrioris bilis ad orgasmum seu fermentationem excitarentur, ut inde extraversa spicula nerveas membranas stimulent, ex qua stimulatione incolæ harum membranarum, spiritus scilicet animales redderentur furiosi, ut inde spasmi artuum, corporis & ventriculi cum insequentibus ructibus evenirent. Concedo equidem adfuisse cruditates, sed non nisi primarum viarum, unde vero scorbutica sanguinis adfectio pateat, vix capio, nulla enim scorbuticæ adfectionis adfunt signa: nisi more multorum medicorum, omnes chronicos fere morbos ex scorbuto deducere mallet.

§. XX.

Porro has cruditates aëre æthereque excitari dicit, qua ratione vero aër tantum influxum in corpus habere possit, ut spicula antea acuminata sua cuspe intra viscera vergentia, ita commoveat, ut nunc extrorsum versus membranas abeant, nescio. Et fingatur casus, aërem id efficere posse; cur non continua serie id producit, quum semper corpus nostrum pervagetur & transeat? Tale quid etiam contingere debuisset, quotiescunque ægra adsumsit cibos: id quod vero historicæ relationi contrariatur, dum non sub adsumptione, sed nudo adspectu ciborum ab initio ructus excitati sunt. Effluvia sane ciborum, tantummodo visorum, effectum talem producere haud potuerunt.

§. XXI.

Non prolixior ero in refutatione spirituum animalium, quos hoc in casu furibundos Dn. Autor accusat. Hi enim indies magis magisque languescunt, & parum abest, quin e foro medico plane proscribantur. Illud autem ad-
huc

huc desiderandum in hoc responsō mihi videtur, quod Clariss. Autor causam quidem ructuum ex spiculis demonstrare contenderit; nullam autem præbuerit deductionem, quare illi postea sub tam memorabilibus circumstantiis v. gr. adsumptione cibi spiritalis tantum evenerint; nisi forte τὸ θεῖον pro causa habere voluerit. Sufficiant autem hæc tam quoad explicationem præsentis casus æthiologicam, quam resolutionem & modestam perlustrationem ante citati responsi medici. Restat adhuc, ut cogitata mea brevibus adponam, qua ratione morbus hic, si quæ salus adhuc speranda, congruenter & legitime tractari possit.

C A P. III.

§. I.

Quemadmodum rationalis medicus in omnibus fere morbis curandis eo intentionem suam dirigere debet, ut partim materialem causam removeat, partim vero motuum directionem attendat; ita etiam in præsentī casu duplex hic respectus habendus erit. Omnes fere, qui hunc morbum tractarunt medici, ad materialem tantum causam respexerunt, dum vel per emetica, purgantia &c. evacuare, vel per alterantia, resolventia corrigere conati fuere. Solus ille medicus, qui hunc casum perscripsit, præter respectum ad materiales causas rationem quoque motuum habuit erroneorum, eosque remediis specificis compefcere contendit. Quamvis autem in præsentī nostro casu materialem noxam non amplius adesse superius deduxerim: haud tamen erit absonum, ut nihilominus

curatio ab eiusmodi inchoetur remediis, quæ adhuc materiam corrigant ac evacuent; præsertim cum facile contingere possit, ut novæ cruditates generentur, & hysterica pathemata recurrere queant. Hoc scopo commendanda veniunt præsertim ea, quæ ad negotium mensium spectant, visciditates resolvunt, incidunt, impuritates abstergunt & evacuant. Quem in finem necessarium erit, ut sanguinis ventilatio per Venæsectionem adornetur, alvus libera servetur, ac omnes se- & excretiones in ordinem redigantur ac in eodem conserventur.

§. II.

Speciatim itaque suaderem, ut per aliquot tempus adhiberentur, digestiva v. gr. Tart. Vitriol. arcan. dupl. rad. resolventes pimp. alb. & c. TRa antim. tartarif. Ess. adianth. alb. liq. terr. fol. tartar. & c. præsertim ut quatuor vel sex dies ante mensium eruptionem pulvis ex tart. vitriol. nitr. depur. lap. 69. & Cinnab. aut Essentia quædam ex Ess. pimp. alb. succin. Tinct. antim. tartarif. cum pauca dosi ess. croci remixta usurpetur, iisque versus somnum pilulæ Becheri polychrestæ interponantur, & tandem singulis æquinoctiis & solstitiis Venæsectio in pede subjungatur. His per tempus aliquod usurpatis, subjungenda denique erunt ea, quæ motus specificè sistunt: ea quidem intentione a prælaudato Medico oleum animale & Castoreum fuerunt adhibita; quum vero quotidiana doceat experientia, hujusmodi specifica tunc demum effectum suum exferere, si versus paroxysmum exhibeantur, uti hoc videre est in epilepsia, quæ eodem curatur medicamento, tum necessarium puto, ut præcipue eo tempore propinentur, quo verba Institutionis S. Cænæ vel recitantur, vel audiuntur: quo

quo scopo iterum modo dictum oleum animale, aut pilulas Wildegansii genuinas commendo.

§. III.

His autem omnibus tentatis, si subjectum ab omni materiali noxa immune fuerit; perversa motuum consuetudo desuetudine ac repugnantia quadam tollenda erit. Meditationi huic ansam dedit praelaud. *Excell. Funckerus* qui tab. cit. p. 16. *Orexin* caninam curatam asserit, cum eum qui hoc malo diu laborarat, a comestione panis vehementer adpetiti vi quadam renineret & aliquoties exinde in deliquium animi incidere illum passus esset. Quod cum per unius diei spatium pertulisset, paulatim sequentibus eo est deductus, ut redeuntem inordinatum adpetitum firmo animi proposito ipsemet sine ullis incommodis refrenare potuerit. Referendus huc porro est antea allegatus casus Comitiss illius, quæ quidem pilulas maxime averfabatur, repugnantia vero quadam ad eorum usum adsueta facta fuit. Non minus huc spectat sequens casus, qui *Excell. D. D. Carl, Patrono & Praeceptorum meo Parentis instar devenerando in praxi contigit*, mihiq; benigne ab ipso communicatus fuit. Helveticus quidam verbi divini minister adfectu quodam ruminacionis, a multis pro immedicabili habito, per aliquot annos laboravit. In juventute per Italiam peregrinatus in febrem incidit intermittentem, qua sublata ructuosum talem adfectum retinuit, qui successu temporis in talem ruminacionis statum sese permutavit; ut pro lubitu ex multis, quos adsumserat, cibis, illum iterum ex ventriculo in os retrahere potuerit, quem
 modo

modo voluerit, adeo, ut quidam medicorum duplici ipsum præditum esse ventriculo crediderint. Nulla a *Celeberr. Carlio* ipsi præscribebantur medicamenta, commendabat solum ægroto, ut phantasiæ perversæ firma voluntate resisteret. Tentavit consilium & ecce a symptomate suo molestissimo plane liber evasit.

§. IV.

Iisdem rationibus præsentis mali curationi insistentium esse censeo; ut scilicet ægra verba institutionis *S. cennæ* ipsa recitare, aut ab aliis recitata audire cogatur, & rusticorum motuum afflictione dirissima non obstante, recitatione illa tamdiu continuetur, usque dum valde fuerit defatigata. Talis cura per aliquot tempus singulis diebus pro circumstantiarum ratione erit continuanda, & ita videndum, annon tractu temporis, divina adspirante benedictione, malum hoc penitus tolli possit. Valde autem proficuum fore credo, si, antequam talis curatio instituitur, semper dosis quædam olei animalis aut pilularum *Wildegansii* exhibeatur, cum constet, quod morbos spasmodico-convulsivos ante eorum eruptionem data, sopiant. Prudenti vero opus erit Medico atque Curationis moderatore, qui eam pro circumstantiarum forte eveniendarum ratione sapienter dirigat.

Et hæc sunt brevissimæ nostræ in intricato hoc casu meditationes; quæ ut in altissimi Dei gloriam & ægrotorum solatium cedant, animitus exopto.

IOANNI FRIDERICO
MULLERO,

MEDICINÆ CANDIDATO CLARISSIMO,

MVL TAM DICIT SALVTEM

IOANNES IVNCKERVS.

REcte omnino atque ordine fecisti, MVL-
LERE, quod, cum fatis amplum medi-
carum disciplinarum, stadium decurrif-
ses, animum tandem Tuum ad publicam
diligentiæ Tuæ testificationem adpuleris. Cum
enim ab ILLVSTRISSIMIS S. R. I. Comiti-
bus Ysenburgensibus ad provinciam Medici au-
lici nuper vocare: non poteras, quin scientiam
Tuam medicam & rei practicæ habilitatem, uti
nostro ordini, sic TANTIS etiam GRATIO-
E SIS

SIS PATRONIS publico quodam specimine
dares comprobata. Nihil igitur hac occasio-
ne mihi prius est, quam ut Te, ad Aulas Cel-
sissimorum illorum Comitum profecturum, a-
liquo veluti viatico instruam, id est, ut vel ex
dissertationis Tuæ argumento Tibi commen-
dem indissolubilem illum nexum, quo medi-
cinam cum theologia coniunctam esse in dies
experimur. Nosti enim, AMICE, tam ex le-
ctionibus pathologicis quam exercitio practico,
quod morborum origines non semper a causis
physicis sed sæpius etiam ab iis, quas morales
vocamus, sint deriuandæ. Et sane per vulgus
notissimum est, quid ad morbos generandos va-
leant animi commotiones, quodque hæc sæpis-
sime sint impedimento, quo minus ægrotorum
multi non possint sanari. Ad hosce enim ho-
stes superandos nil valent arma, quæ e penu
pharmaceutica petuntur. Præterea si illos
morbos consideremus, quæ ex utroque vitio, a-
nimi scilicet & corporis, mixti quasi sunt ac
complicati: horum profecto therapia utrasque
respiciat causas perquam necessarium est. Quod-
si vero quisquam hominem, ita diuidere vel-
let, vt morbosum corpus Medico restauran-
dum

dum, mentis vero ægritudinem aliis sanandam
destinaret: hic quot errores, quas confusiones,
quæ pericula passim reperiret? Qua de caussa
Te, CLARISSIME, monitum volui, ut &
corpori & animo mederi semper studeas, at-
que hac ratione Medicum *ισοθεον*, quo Aulae præ-
cipue indigent, præstare possis. Superest, ut
Tibi de exantlatis laboribus academicis, quos
etiam non sine fructu instituta nuper in Polo-
niam itinera faciunt commendabiles, ex animo
gratuler, & ad futura officia divinam felicitatem
exoptem. Dab. Hal. Magdeburg.
D. Aprilis MDCCXXXII.

Hoch

Hochgeehrtester Freund,

S geht ins vierdte Jahr, da ich Dich lernte
kennen,
Da unser Freundschafts-Band den ersten
Anfang nahm,

Die auch in solcher Zeit zu dieser Stärke kam,
Daß sie nunmehr nichts, als nur der Tod soll tren-
nen.

Darum erlaube mir, daß ich an diesem Tage,
Da Dein Geehrtes Haupt den Doctor-Hut her-
erhält,

Aus höchst-erfreutem Geist nur dieses Wörtgen
sage:

GOTT mache Dich beglückt hier und in jener
Welt.

Mit diesem wenigen wolte dem Herrn
CANDIDATO, als seinem werthe-
sten Freunde, und ehmaligen Contu-
bernali gratuliren

Sam. Schaarschmid.
Med. Lic.

Halle, Diss., 1732 (1a)

ULB Halle

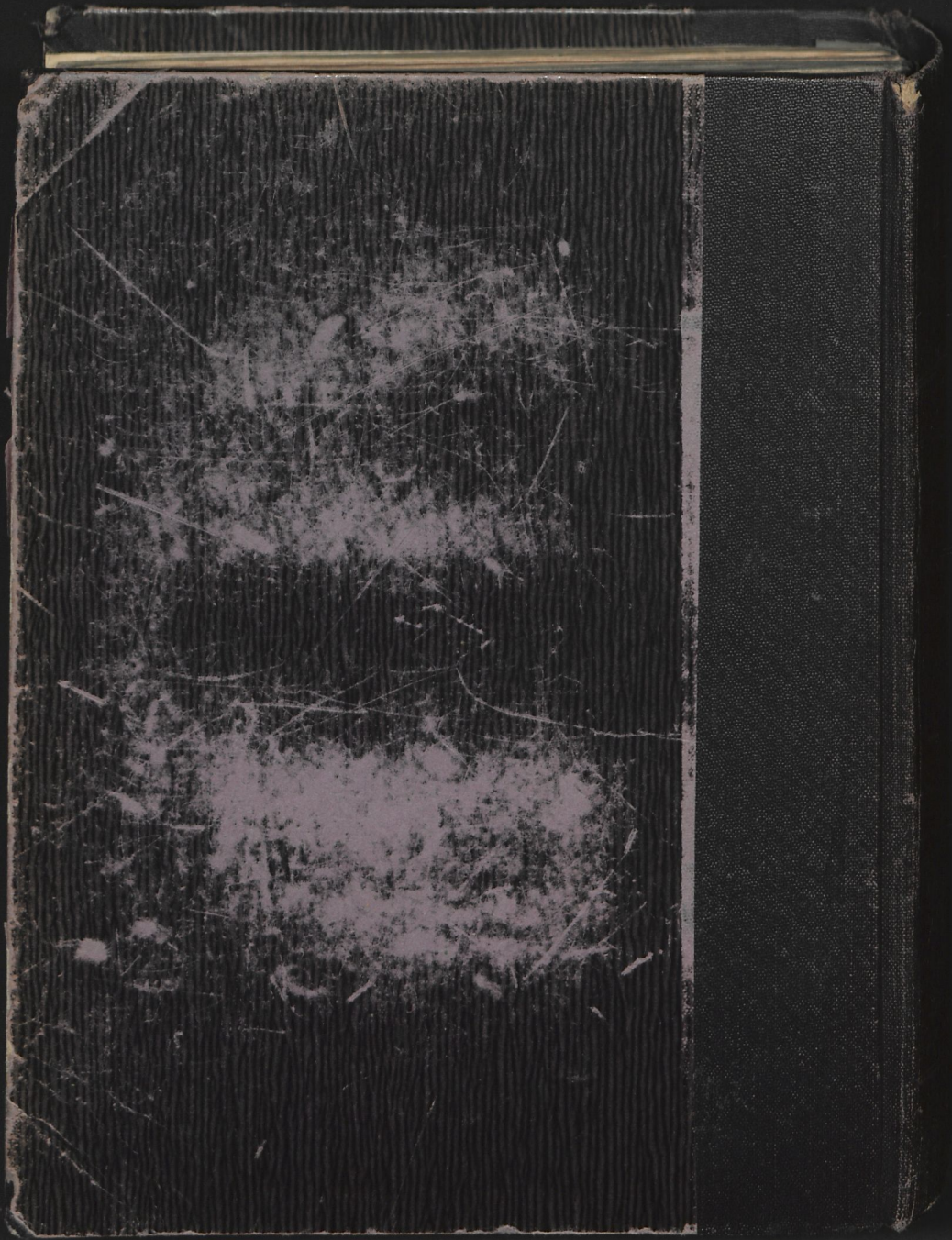
3

003 120 813

WIP

SA

DISSERTATIO
CASUM
MORBO
BITUALI E
RUCTUUM

AUS
Et Consensu atque
IN ALM

DN. D. MIC

SACR. MAJ. REG. B
CONSILIARIO, MI

DECAN

Domino Patrono, Præcepto

P

ET PRIVILEGIIS

ANN
PUBLICE

JOHANN

N E

TYPIS JOH. C

732, 16

HA-
ONE,

dica,

BERTI,
ST. MAGDEB.
OFESSORE

ultu prosequendo,

ETRANDIS,

ITTIT

MULLER,

AD. TYPOGR.

140.

